

Budget 2016

med plan för 2017-2019 för Nordanstigs kommun

Inledning	3
Folkhälsa som utgångspunkt	4
Demokrati	6
Näringsliv & arbetsmarknad	7
Barn & unga	7
Boendemiljö & kommunikation	9
Miljö & folkhälsa	10
God ekonomisk hushållning	11
Personalpolitik	12
Driftsbudget	13
Investeringsbudget	14

Inledning

Vänsterpartiet har valt att gå fram med ett eget budgetförslag för att visa hur vi tror att kommunens budget kan användas för Nordanstigs bästa. Vi är väl medvetna om kommunens ekonomiska läge, men inser även att vi måste ”gasa och bromsa samtidigt” för att komma tillrätta med kommunens befarade framtida underskott.

Vi hoppas att vårt budgetförslag ska visa på hur Nordanstig kan utvecklas, öka i invånarantal och bli den attraktiva kommun som Nordanstig har potential att bli. Men för att det ska lyckas kan vi inte bara skära ner i den kommunala välfärden. Därför föreslår vi en skattehöjning på 30 öre 2016 som bibehålls under hela planperioden för att finansiera de satsningar som vi anser nödvändiga för att vända den negativa befolkningstrenden.

Visst, vi måste omorganisera och arbeta mer effektivt, men samtidigt behöver vi satsa för att visa invånarna att vi tror på Nordanstig. Här vill vi bo och verka! Vi ser hur Nordanstig kan utvecklas till ett fantastiskt ställe att bo på, med bra pendlingsavstånd både till Sundsvall och till Hudiksvall. Samtidigt tror vi också att kommunen kan stödja de små företagen som finns här.

Ulrika Jonsäll

Petra Modée

Folkhälsa som utgångspunkt

Vi har valt att ha folkhälsan som utgångspunkt för hela vårt budgetförslag. Detta har vi gjort för att verkligheten som den ser ut idag, visar att ökade ekonomiska klyftor leder till ökade klyftor i folkhälsa. För att skapa ett tryggt samhälle där alla individer ges möjlighet att utvecklas måste klyftorna minska. Med det menar Vänsterpartiet att vi alla måste ta ett gemensamt, solidariskt ansvar.

Vi ser att det är de strukturella förutsättningarna och inte individens val som i hög grad påverkar vår livssituation och våra möjligheter. Vi har därför valt att utgå ifrån de tre första prioriterade folkhälsomålen i vårt budgetarbete. Ett samhälle där individerna känner delaktighet och inflytande, ett samhälle där alla individer har ekonomiska och sociala förutsättningar, ett samhälle där barn och ungas uppväxtvillkor prioriteras blir ett tryggt och stabilt samhälle som gynnar alla.

Delaktighet och inflytande – alla som bor i Nordanstig ska ha möjlighet att känna delaktighet i samhället och ha inflytande över sin livssituation. Att känna samhörighet och uppleva möjlighet att påverka sin livssituation påverkar hälsan positivt. Det hänger samman med att samhället är tillgängligt och inkluderande för alla.

Ekonomiska och sociala förutsättningar – alla som bor och verkar i Nordanstig ska ha möjlighet att känna social och ekonomisk trygghet. Bra ekonomiska och sociala förutsättningar är grundläggande livsvillkor för folkhälsan. Ekonomisk stress och social otrygghet skapar ohälsa och leder till ökad ojämlikhet i hälsa.

Barn och ungas uppväxtvillkor – alla barn och ungdomar i Nordanstig ska ha möjlighet att leva under goda och jämlika uppväxtvillkor. Förhållanden under uppväxtåren påverkar barn och ungas hälsa och livsvillkor genom hela livet. Tidiga insatser är därför viktiga för att främja en god folkhälsa långsiktigt.

God och jämlik hälsa handlar om att hela befolkningen ska uppnå bästa möjliga hälsa. Alla människor oberoende av kön, yrke, utbildning, etnicitet, sexuell läggning, könsidentitet eller funktionsförmåga ska ha lika möjligheter till god fysisk, psykisk och social hälsa.

Hållbar utveckling

Med hållbar utveckling menar vi en utveckling som uppfyller dagens alla behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att uppfylla sina behov.

Hållbar utveckling omfattar tre dimensioner som är beroende av varandra; social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet.

Social hållbarhet

Det behövs långsiktiga och jämlika möjligheter för alla att vara medskapare i ett tryggt och utvecklande samhälle för att bygga ett långsiktigt stabilt och dynamiskt samhälle som uppfyller de grundläggande mänskliga behoven av tak över huvudet, mat, sociala kontakter och möjlighet att utvecklas som individ.

Miljömässig hållbarhet

För att bevara ekosystemen och minska påverkan på naturen och människans hälsa krävs en effektiv resursanvändning. Det handlar med andra ord om att hushålla med de naturresurser som finns och att använda dem klokt.

Ekonomisk hållbarhet

Ekonomisk hållbarhet handlar om att hushålla med knappa resurser på ett

långsiktigt klokt sätt. Det kan till exempel innebära att investerade medel ska förvaltas på ett klokt sätt så att de gör största möjliga nytta och minsta möjliga skada. Ekonomin kan ses som ett verktyg för att nå social och miljömässig hållbarhet.

Ekonomisk utveckling får inte ske på bekostnad av miljön eller den sociala hållbarheten. Istället måste samhället anpassas efter de miljömässiga ramar som finns och ekonomisk utveckling får heller inte ske till priset av människors hälsa.

Siktet är inställt på 2030

En viktig utgångspunkt för vårt budgetförslag är vikten av att besparingskravet som kommunfullmäktige beslutade om våren 2015 hålls. Samtidigt är det viktigt att Nordanstig för en hoppningivande politik eftersom vi är beroende av ett ökande befolkningsunderlag för att i framtiden kunna upprätthålla den kommunala servicen i hela kommunen.

Eftersom vår budget bygger på de prioriterade folkhälsomålen samt tankarna om en hållbar utveckling har ekonomin en central funktion då det behövs positiva resultat för att kunna investera och utveckla kommunen. Dock måste detta ske inom de miljömässiga ramarna.

Vi ser ett framtida Nordanstig där kommunens olika delar blomstrar, småföretagarna vågar växa och vi har en skola som vi är stolta över. Nordanstigs styrka är mångfalden. Här finns en mångfald av företag, föreningar, idéer och kreativiteten flödar.

Dessutom har vi en naturrikedom som vi ännu inte nyttjar på bästa sätt. Lokalproducerade och ekologiska livsmedel efterfrågas mer och mer och överhuvudtaget inom de gröna näringarna finns stor potential att vidareutveckla råvarorna till produkter lokalt. Det kommer ge arbetstillfällen inom kommunen.

För att nå dit behöver vi stödja småföretagen bättre, bejaka initiativen från föreningslivet och utveckla kollektivtrafiken. Vi måste också planera för, och bygga flerbostadshus för en förutsättning för utveckling är att Nordanstig ökar i invånarantal. För att så ska ske, behöver vi en långsiktig strategi. Det har vi hittills inte haft vilket varit en svaghet i det kommunala arbetet.

Ökat invånarantal

Vår målsättning är att vi är 12 000 invånare år 2030. Vi behöver alltså öka invånarantalet med knappt 175 personer varje år.

För att kunna bibehålla, och eventuellt utöka, den kommunala servicen behöver vi ett större invånarunderlag. Vi behöver fler elever i skolan, vi behöver fler personal i omsorgen och vi behöver fler personal till alla våra företag som vi vill se växa.

Eftersom vi ser Nordanstigs potential som en boendekommun, vill vi utnyttja det centrala läget som Nordanstig har, mellan Sundsvall och Hudiksvalls kommuner och mitt i landet. Det är viktigt att vi snabbt får till bostäder som ligger centralt och har närhet till kollektivtrafik.

Vi ser behov av ett nytänkande i hur vi organiserar kommunens arbete. Vi har stort förtroende för personalens kompetens och möjligheter att själva styra sitt arbete för ett mer effektivt utnyttjande av arbetstiden.

Observera att vi, trots vår målsättning, inte använder de siffrorna i budgeten. Det innebär att vår budget inte innehåller några glädjekalkyler utan siffror som är hållbara.

Våra fokusområden är barn och unga, boende och miljö.

Demokrati

Kommunfullmäktiges mål: Under 2016-2019 ska medborgarnas upplevda inflytande över kommunens verksamheter ha ökat.

Det första prioriterade folkhälsomålet handlar om delaktighet och inflytande och vikten av att känna sig delaktig i samhällsutvecklingen. För oss är det tydligt att det finns ett stort engagemang i Nordanstigs kommun från invånarna att delta aktivt i samhällsutvecklingen. Vi ser det på den mängd ideella föreningar som finns i alla kommundelarna. Vi ser det på den okuvliga viljan att bo kvar och utveckla sitt närsamhälle. Och vi ser det på den besvikelse som finns över politikens oförmåga att kanalisera deras engagemang.

Medborgarbudget

Vi anser att det är grundläggande i en demokratisk organisation att arbeta för att förbättra demokratin. Därför föreslår vi att 1 Mkr av kommunens investeringsbudget öronmärks för projekt som alla medborgare i kommunen är med och beslutar om. För att så många som möjligt ska få möjlighet att delta i beslutet behöver kommunen ta fram förslag på hur processen ska gå till för att få så stort deltagande som möjligt. Till detta arbete lägger vi resurser.

**Kostnad 150 tkr 2016, 100 tkr 2017-2019
och 1 Mkr/år i inv.budgeten**

Utveckla biblioteken

Biblioteksverksamheten är en viktig kommunal verksamhet som betyder oerhört mycket för både gamla och unga, infödda och nyinflyttade. Biblioteket ska vara en plats för utforskande, lärande, men även en plats där vi träffas och umgås.

Vi vill utveckla utlåningsverksamheten som biblioteken står för. Vi vill använda biblioteken för att bland annat låna ut den konst som kommunen äger – som vi alla äger. På biblioteket vill vi också ge möjlighet för personalen att komma med egna idéer om hur bibliotekens verksamhet kan utvecklas.

Kostnad 100 tkr/år

Meröppet

Biblioteken har stora möjligheter att utvecklas, men en begränsande faktor är att filialerna inte har öppet varje dag. I Nordanstig vill vi värna om biblioteken i de olika kommundelarna. För att göra dem tillgängliga för så många som möjligt vill vi införa så kallad ”meröppet”-tid enligt Hörby kommuns modell. För det krävs investeringar i låneautomater samt nyckelfria lås.

Investeringskostnad 250 tkr/2016-2019

Folkhälsoarbetet

Kommunen ska, i samarbete med Region Gävleborg, ta fram ett folkhälsoprogram för kommunen. Vi ser att det tidigare varit svårt att engagera fler än den direkt ansvariga för folkhälsan och vi vill därför att alla verksamheterna i kommunen arbetar med folkhälsofrågorna och på alla plan. Detta för att folkhälsoarbetet ska bli en naturlig del av kommunens arbete.

Regionen bidrar med 250 000 kr till folkhälsoarbetet i Nordanstigs kommun. Vi vill att kommunen lägger till ytterligare resurser för att göra det möjligt för folkhälsosamordnaren att arbeta både strategiskt och utåtriktat.

Kostnad 100 tkr/år

Näringsliv & arbetsmarknad

Kommunfullmäktiges mål: Under 2016-2019 ska möjligheterna till egenförsörjning för nordanstigsborna öka.

Det andra prioriterade folkhälsomålet handlar om att ge alla invånare samma eller likvärdiga ekonomiska och sociala förutsättningar. Enklast görs det genom att se till att alla som kan arbeta, gör det. Därför är arbetsmarknadsenheten en viktig hörnsten i kommunens verksamheter. Likaså är möjligheterna att verka som företagare och att utveckla företagen viktigt.

En stor andel av Nordanstigs invånare är egna företagare – antingen som huvudsyssla eller på fritiden – vilket vi ser som en stor potential. Vi tror att många av dessa företagare tvekar att utvidga sin verksamhet på grund av det stora ansvar som det innebär att vara arbetsgivare. Många av dem har kanske behov av specialkompetens, men inte så att det räcker till en fast tjänst. Vi vill att kommunen stödjer dessa genom riktade insatser till små och enskilda företagare och inrättandet av företagshotell.

Näringslivsutvecklare

I Nordanstig finns en stor potential i näringslivet. Vi saknar dock en sammanhållen näringslivsstrategi som kan utveckla företagen och få dem att växa. Just nu pågår arbetet med att ta fram en näringslivsstrategi och vi ser också vissa ansatser inom besöksnäringen där kommun och näringsliv redan börjat arbeta tillsammans. För att den nya näringslivsstrategin ska kunna genomföras behöver vi en näringslivsutvecklare med särskilt ansvar för att utveckla småföretagen.

Kostnad 500 tkr/år

Extraresurs – söka medel

Kommunen saknar en resurs som, på heltid, kan hjälpa till att söka externa medel för förvaltningens ordinarie verksamheter såväl som för projekt. Detta innebär till exempel att vi riskerar missa riktade statsbidrag på grund av överbelastning av personalen, men det handlar även om att söka andra externa medel till exempel från regionen, EU-medel och liknande. Likaså finns behovet inom näringsliv o föreningsliv att få hjälp och stöd med detta. Vi vill därför att en tjänst inrättas som har det delade uppdraget – att vara ett stöd för både kommun, näringsliv och föreningsliv att söka externa medel.

Kostnad 500 tkr/år

Ringlinje sommartid

Nordanstigs kommun är en mycket attraktiv plats att besöka. Besöksnäringen i kommunen växer för varje år. För företagarna är det viktigt att vara tillgängliga för alla, därför är det grundläggande att det finns en fungerande kollektivtrafik. Detta minskar även den befintliga biltrafiken, behovet av parkeringsplatser och riskerna för andra, mer oskyddade, trafikanter. Därför gör vi ett så kallat tilläggsköp från X-trafik för att få till en ringlinje sommartid ut till kusten från järnvägsstationen i Gnarp (via Turistbyrån i Jättendal – Trolska skogen – Mellanfjärden – Sörfjärden).

Kostnad 250 tkr 2016-2017

Barn & unga

Kommunfullmäktiges mål: Under 2016-2019 ska barn och ungas uppväxtvillkor successivt bli mer jämlika. Under 2016-2019 ska lärartätheten successivt återgå till 7,5 lärare/100 elever.

Det tredje prioriterade folkhälsomålet handlar om barn och ungas

uppväxtvillkor. Där har förskola och skola en viktig roll. Då de allra flesta barnen deltar i förskolan och skolan är obligatorisk finns här stora möjligheter till kompensatoriska åtgärder för de barn som, av olika anledningar, kan behöva det.

Utbildningsväsendet i Nordanstig är för närvarande i en extremt pressad situation. Beslutet om att sänka lärartätheten från 7,5 till 6,3 lärare per 100 elever har inneburit att nästan var femte lärare har försvunnit från enheterna. Den besparing på sex miljoner som beräknas att göras kommer knappast att slå igenom, eftersom stödbehovet på enheterna har ökat i samma takt som lärartätheten har minskat. I och med detta har arbetsbelastningen ökat vid enheterna, vilket på sikt riskerar att dränera enheterna från utbildade lärare.

Att bo i Nordanstigs kommun ska inte betyda att man får en lägre utbildningsnivå på lärarna – tvärtom. Vänsterpartiet satsar ytterligare två miljoner till lärartätheten 2016, samt föreslår att vi dubblar löneökningen för utbildade lärare, förskolelärare samt fritidspedagoger – för att garantera att dessa fortsätter att se Nordanstigs kommun som en attraktiv arbetsgivare.

Höjda lärarlöner

Vi föreslår ett löneyft för utbildade lärare, förskolelärare samt fritidspedagoger. Under en 4 årsperiod så dubblar vi löneökningen för varje år. På så sätt hoppas vi attrahera kompetent personal som väljer att stanna kvar i Nordanstig. Vi ökar då intresset för att välja en kommunal skola vilket i förlängningen kommer vara en besparing.

**Kostnad 750 tkr 2016, 775 tkr 2017,
795 tkr 2018 och 820 tkr 2019**

Höjd lärartäthet

Vi var emot beslutet om att sänka lärartätheten till 6,3 lärare/100 elever och lägger därför resurser för att successivt höja lärartätheten.

**Kostnad 2 Mkr 2016, 2,5 Mkr 2017, 3 Mkr
2018 och 3 Mkr 2019**

Pedagogiska utemiljöer

Barn behöver goda möjligheter till lek, avkoppling och bra aktiviteter på rasterna. Utemiljön ska även vara en tillgång i det pedagogiska arbetet för barns utveckling och lärande.

Vår ambition är att barn och unga i Nordanstigs kommun ska växa upp och utbildas i en trygg och stimulerande miljö. Vidare vill vi erbjuda stimulerande fritidsaktiviteter. Det är viktigt för oss att allt arbete med barn och unga vilar på en gemensam värdegrund som bygger på att människan är aktiv, engagerad, ansvarskännande och medskapande.

Många av våra skolor, förskolor och fritidshem är i stort behov av upprustning och utveckling av de pedagogiska utemiljöerna. Vi tror att väl utformade utemiljöer stimulerar till lek och kan vara en betydande del i barnens psykiska och fysiska utveckling. Särskilt viktigt är det för barn i socioekonomiskt svaga grupper. Satsningen bygger på att vi söker det riktade statsbidrag som finns i regeringens budgetproposition.

Kostnad inom ram

30 timmars förskola för alla

Förskolan är i första hand till för att tillgodose barnets behov av pedagogisk omsorg. Därför är det olyckligt att de barn som har föräldrar som är arbetslösa, sjukskrivna eller av annan anledning ej är berättigade till barnomsorg på heltid endast får delta i förskolan 15 timmar/vecka. Det är otillfredsställande då förskolan är en viktig jämlikhetsreform. Vi vill därför utöka tiden som alla är garanterade förskola till 30 timmar/vecka. Detta bör kunna ske inom de ramar

som verksamheten har idag.

Kostnad inom ram

Sommarlovsaktiviteter

Inte alla barn har glada minnen från sina sommarlov. De blir kvar hemma medan klasskompisarna försvinner iväg till sommarstugor, semesterresor och läger. Vid skolstarten kan det kännas som en dubbelbestraffning då de kanske förväntas berätta om något roligt sommarminne. Vänsterpartiet anser att detta är något som alla barn bör ha möjlighet till. Därför är det en ambition att kommunen arrangerar kavgiftsfria sommarlovsaktiviteter för alla barn.

Det statliga sommarlovsstödet syftar till att ge barn i åldersgruppen 6-15 år en möjlighet till sommaraktiviteter. Kommunen ska med det statliga stödet erbjuda aktiviteter som ger stimulans och personlig utveckling. Programmen ska stimulera både flickors och pojkars deltagande, främja integration och skapa nya kontaktytor mellan barn med olika bakgrund. Aktiviteterna ska vara avgiftsfria.

Kostnad inom ram

Boendemiljö & kommunikation

Kommunfullmäktiges mål: Under 2016-2019 utveckla bostadsområden som gör kommunen attraktiv som pendlingskommun.

En förutsättning för att Nordanstigs ekonomi ska förbättras är att vi blir fler invånare och skattebetalare. Vi vet att det finns få lediga lägenheter i kommunen och vi vet att det finns ett behov av fler lägenheter. Vi vill därför att Nordanstigs Bostäder ska bygga fler hyresrätter som är klimatsmarta och prisvärda. Viktigt är också att det finns kollektivtrafik så att det fungerar att pendla till arbetet för den som bor i Nordanstig.

Bygga hyresrätter

För att kommunen ska kunna utvecklas behöver vi bli fler invånare. Därför är det viktigt att byggandet av attraktiva bostäder för året runt-bruk i närheten av kollektivtrafik kommer igång.

Uppdrag till Nordanstigs Bostäder AB: bygga hyresrätter med rimliga hyror och som är klimatsmarta. För detta ändamål finns särskilt investeringsstöd från regeringen.

Samåkning

Regionen har initierat ett samarbete kring samåkningsprojekt. Nordanstigs kommun har en geografi som gör det svårt att, på ett enkelt sätt, få till en effektiv kollektivtrafik. Därför vill vi att kommunen fortsätter att vara aktiv i arbetet med att få till en fungerande samåkning i Nordanstig.

Kostnad inom ram

Cykelinfrastruktur

En viktig fråga – för både folkhälsan och klimatarbetet – är tillgången till fungerande cykelinfrastruktur. Inte minst för våra barn behöver vi säkra skolvägar. Vill vi bli en attraktiv boendekommun så krävs att vi har användbara cykelvägar. Med elcykelns intåg kommer fler att efterfråga möjligheten att cykla till och från arbetet på ett säkert sätt.

Uppdrag till kommunstyrelsen: ta fram en långsiktig plan för utbyggnad av en fungerande cykelinfrastruktur för Nordanstigs kommun.

Avgiftsfri kollektivtrafik

Vi har stora förhoppningar på att få till avgiftsfri kollektivtrafik för ungdomar 7-19 år i samarbete med Region Gävleborg. Vi ser att det är möjligt tidigast 2017, men också att det inte nödvändigtvis behöver extra finansiering.

Kostnad inom ram

Trygghetsboenden

Trygghetsboenden har stor potential att bli ett attraktivt alternativ till att bo kvar i sitt hus för de äldre. Viktigt är att de blir överkomliga i pris. En viktig förutsättning är att de byggs i närheten av befintlig kollektivtrafik. På sikt ser vi också att Sörgården kommer vara kommunens enda särskilda boende.

Kvinnojouren

Skyddet för våldsutsatta kvinnor och barn är ett samhällsansvar och en del av den allmänna välfärden. Ansvaret ligger på kommunen, men kvinnojouren utgör ett stort och ovärderligt komplement då de ofta har expertkunskap som kommunen behöver. Kommunen måste därför ge dem bättre och mer långsiktiga förutsättningar att planera sin verksamhet. Vi utökar stödet till kvinnojouren och vill tillförsäkra dem pengarna under hela planperioden.

Kostnad 25 tkr/år

Miljö & klimat

Kommunfullmäktiges mål: Under 2016-2019 ska arbetet med miljö och klimat utvecklas så att det genomsyrar alla kommunens verksamheter.

I somras skrev Nordanstigs kommun under en överenskommelse tillsammans med Länsstyrelsen där kommunen åtar sig att genomföra olika åtgärder. Tanken är att dessa åtgärder ska leda till att de lokala miljömålen uppnås och i förlängningen att de nationella miljömålen nås. Årets överenskommelse är bra mycket starkare än den förra skrivningen, vilket Vänsterpartiet ser positivt på.

Miljöarbetet

För att inte den överenskommelse som Nordanstigs kommun har gjort med Länsstyrelsen ska bli en skrivbordsprodukt kommer vi att behöva personal som både har kompetens och tid avsatta för att göra detta. Kommunen har under året nyanställt personal med kompetensen, men inte avsatt tillräckligt med tid för att miljöarbetet ska kunna utföras på ett tillfredsställande sätt.

Vänsterpartiet lägger därför ytterligare resurser för att arbeta strategiskt med miljöfrågorna. I det arbetet ingår även att förankra arbetet inom verksamheterna i hela kommunkoncernen samt utåt mot allmänheten.

Kostnad 250 tkr/år

Klimatbudget

Vi vill att kommunen lägger in nästa växel och startar upp arbetet med att ta fram en klimatbudget och se över hur kommunens konsumtion av fossilt bränsle kan klimatkompenseras – helst på ett lokalt plan. Om vi menar allvar med att vi är bra på miljö- och klimatfrågor så bör vi ta ett helhetsgrepp och även inbegripa finanserna i det arbetet.

Uppdrag till kommunstyrelsen: ta fram förslag på hur Nordanstig kan arbeta med klimatbudget och rutiner för hur arbetet ska följas upp.

Energieffektivisering

Vi behöver satsa än mer på upprustning och energieffektivisering av

Nordanstigs Bostäders hyreshus. I regeringens budgetproposition finns riktade statsbidrag för detta.

Uppdrag till Nordanstigs Bostäder AB: upprusta och energieffektivisera hyreshusen.

God ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktiges mål: Under 2016-2019 ska kommunens ekonomiska situation förbättras inom våra miljömässiga ramar.

En social och ekonomisk hållbarhet kan endast nås inom de ramar som miljön sätter upp åt oss. Därför hänger en god ekonomisk hushållning ihop med såväl social som miljömässig hushållning.

Vi anser det viktigt och angeläget att kommunen har en ekonomi i balans, vilket innebär att varje år ha ett resultat som minst motsvarar 2 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunal fastighetsavgift. För oss är det lika självklart att detta måste ske inom våra miljömässiga ramar.

Vi ser också att soliditeten behöver förbättras – särskilt är det den totala pensionsskulden som är tung att bära. Likviditeten ska vara lägst 100 % vid varje enskilt tillfälle och samtliga investeringar bör finansieras med egna medel och destinerade bidrag. Slutligen är det rimligt att kommunen fortsätter att amortera låneskulden med minst 6 % per år.

Under planperioden kommer alla dessa mål inte vara möjliga att uppnå. Bland annat kommer resultatet inte att nå upp till målsättningen för varje år. Anledningen till detta är att vi i vissa lägen väljer att ta utgifter idag istället för att spara dem till imorgon. Ett sådant exempel är underhållet av kommunens fastigheter som majoriteten valt att dra ner på (4 Mkr/år). Där väljer vi att 2018 och 2019, när vi får ett något större överskott, öka på underhållet så att det i slutet av planperioden är tillbaka på den nivå som vi har idag.

Några andra utgifter som vi väljer att ta idag är satsningen på skolan, på demokratiutvecklingen och på näringslivet. Orsaken till att vi gör den prioriteringen är för att vi ser att de är nödvändiga för att vi i framtiden ska ha skatteintäkter som kan betala för välfärden i kommunen.

Kommunens tillgångar finns i stor utsträckning placerad i mer eller mindre lättillgängliga fonder, obligationer och andra finansiella instrument. Dessa placeringar bör harmoniera med kommunens ambitioner på miljöområdet. Därför ger vi kommunstyrelsen i uppdrag att titta på detta i samband med översynen av kommunens placeringspolicy samt att ta fram en handlingsplan för hur divesteringen smidigast ska ske.

Uppdrag till kommunstyrelsen: se över kommunens placeringspolicy för att försäkra oss om att den stämmer överens med kommunens värdegrund, och i övrigt är fri från ohälsosamma inslag som till exempel innehav av aktier, fonder och andra finansiella instrument i företag som sysslar med fossil energi eller annan verksamhet som har en negativ klimatpåverkan.

Uppdrag till kommunstyrelsen: ta fram ett handlingsplan för hur kommunen snabbast, och utan att förlora ränteintäkter, kan divestera i aktier, fonder och andra finansiella instrument som investerar i fossilindustrin.

Ökat underhåll

I majoritetens budget finns neddragningar som är olyckliga. Det handlar om neddragning av nödvändigt underhåll på kommunens fastigheter. Detta kommer i förlängningen innebära högre kostnader för reinvesteringar. Därför har vi lagt in en höjning av underhållet under 2018 och 2019. Höjningen motsvarar 2018

halva neddragningen och 2019 återställer vi underhållet till nuvarande nivå. Detta för att minska risken för framtida kostnader.

Kostnad 2 Mkr 2018, 4 Mkr 2019

Personalpolitik

Kommunfullmäktiges mål: Under 2016-2019 ska all personal känna delaktighet och inflytande över sitt arbete. Nordanstigs kommun ska bli en mer attraktiv arbetsgivare.

Nordanstigs kommun är den största arbetsgivaren i kommunen. Vi har personal inom många yrken och nordanstigsborna träffar dem i många olika sammanhang. På många sätt är personalens mående en temperaturmätare över hur kommunen mår.

Om personalen mår bra och känner att de utvecklas så gör de ett bättre arbete. Det är också viktigt att de efter arbetstid känner att de orkar med sin vardag och mår bra. Därför är det viktigt att personalen har inflytande över verksamheterna och att de känner sig delaktiga och kan påverka sitt arbete.

Personalutveckling

För att ge personalen möjlighet att utvecklas på arbetet och känna delaktighet och inflytande behöver vi avsätta pengar i budgeten för de personalgrupper som vill förändra sitt arbetssätt och själva överta ansvaret för vissa uppgifter. Under planperioden använder vi oss av omställningspotten.

Kostnad tas från omställningspotten 2016-2018

Kompetenshöjning

För att behålla vår personal inom omsorgen måste vi bli bättre på att ge dem möjligheter att kompetenshöja sig på arbetstid. Vi vill till exempel ge undersköterskorna möjlighet att skaffa specialistkompetens för omsorgen.

Inom äldre- och funktionshinderomsorgen finns de som saknar relevant utbildning för yrket. Det finns också behov av satsningar på påbyggnadsutbildning inom områden som exempelvis demenssjukdom, rehabilitering och palliativ vård.

Även bland personal som ger stöd och service till personer med funktionsnedsättning finns behov av kompetensutveckling. Behovet av kontinuerlig kunskapshöjning om olika slags funktionsnedsättningar, bemötande, habiliterande och rehabiliterande arbetssätt är t.ex. stora. Personalen har ofta med sig viktiga kunskaper och erfarenheter men kanske saknar särskild utbildning om funktionsnedsättningar.

Kostnad inom ram

Driftsbudget

Med en skattehöjning på 30 öre 2016 som bibehålls under hela planperioden finansierar vi de satsningar som vi anser nödvändiga för att vända den negativa befolkningstrenden.

	2016	2017	2018	2019
Stab	-82 900	-83 600	-85 700	-88 900
KLK	-44 300	-45 800	-47 100	-48 500
Utbildning	-146 500	-150 700	-154 400	-157 600
Vård och omsorg	-190 300	-188 700	-182 800	-186 800
Social omsorg	-42 900	-43 700	-45 000	-45 400
Verksamheternas nettokostnader	-506 900	-512 500	-515 000	-527 200
Visions- och projektbidrag	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Kommunstyrelsens föfogandemedel	-500	-500	-500	-1 000
Omställningskostnader	-5 000	-10 882	-15 596	0
Medborgarbudget	-150	-100	-100	-100
Utveckla biblioteken	-100	-100	-100	-100
Folkhälsoarbetet	-100	-100	-100	-100
Näringslivsutvecklare	-500	-500	-500	-500
Extra resurs – söka medel	-500	-500	-500	-500
Ringlinje	-250	-250		
Höjda lärarlöner	-750	-775	-795	-820
Höjd lärartäthet	-2000	-2500	-3000	-3000
Kvinnojouren	-25	-25	-25	-25
Miljöarbete	-250	-250	-250	-250
Ökat underhåll			-2000	-4000
Centrala löneökningar	-1 240	-1 310	-1 349	-1 390
Gemensamma kostnader och finansnetto	-13 268	-12 563	-11 445	-13 042
Skatteintäkter o generella statsbidrag	529 197	539 923	549 822	560 930
Skattehöjning	5 142	5 311	5 435	5 559
Nettokostnad	1 306	879	2 497	12 962

Investeringsbudget

Vi avsätter 15 Mkr per år till investeringar.

Vi avsätter 1 Mkr varje år från investeringsbudgeten för Nordanstigs invånare att besluta över. Medborgarbudget är ett begrepp som är vitt, men vi vill prova den här modellen där invånarna i olika workshops själva beslutar om vad pengarna ska användas till. Vi tror att det är ett bra sätt för att få nordanstigarna att känna sig mer delaktiga i kommunens verksamheter och att de får en större förståelse för de prioriteringar som vi alla tvingas göra för att få budgeten att gå ihop.

Med finns här även vår investering i biblioteken ”meröppet”.

Som syns nedan i tabellen är således 1, 25 Mkr av investeringsbudgeten uppbokade 2016-2019. Våra satsningar är blåmarkerade.

	2016	2017	2018	2019
Investeringsbudget	15 000	15 000	15 000	15 000
varav				
Medborgarbudget	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
”Meröppet”	-250	-250	-250	-250
Kvar att investera	13 750	13 750	13 750	13 750